

RUHU ANCAK SANAT KURTARIR

**SANATA
DAİR**
Gülşah Elitbank

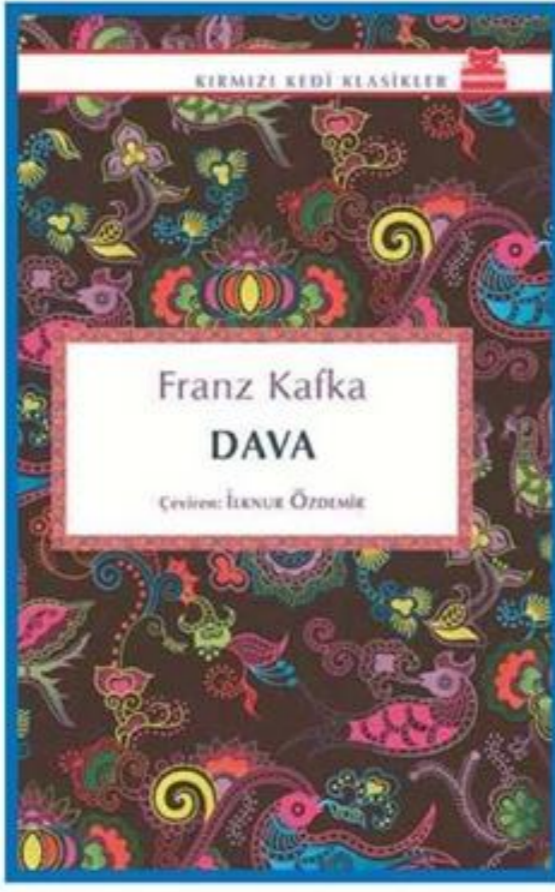
Bu hafta edebiyat dünyasında son gelişmeleri paylaşmak istedim. Okuduklarım, not aldıklarım, filmlere gittiklerim öyle birikti ki; bunları da sizlerle paylaşmam gerektiğine inandım. Çünkü güzel şeyler paylaşıldıkça anlam kazanıyor.

Öncelikle 5 yaşında bir kız çocuk annesi olarak son dönemde sinemaya gelen çizgi filmlerden ve masal uyarlamalarından çok mutlu olduğumu söylemeliyim. En son kızım Sinderella'nın yeni uyarlamasına gittik ve onun kadar ben de keyif alarak izledim filmi. Filmlerle ilgili tek derdimiz, birçok çizgi filmde annelerin bir şekilde ölmesi. Bunu kızımın anlatmak çok güç oluyor, hemen gözler doluyor; ama geri gelecek değil mi, diye soruyor. Ne diyeceğimi bilemiyorum. Belki de ölümü çocuklara anlatmanın kolay bir yoludur bu. Yine de insanın dilinin tutulduğu anlar oluyor işte. Uyarlamalar konusunda en büyük sıkıntı, sırf modernleştirileceğiz, yeni bir bakış açısı getireceğiz diye, masalın aslından sapılması. Mesela yine kızımın gittiğimiz Kırmızı Başlıklı Kız tiyatrosu oyununda Kurt oldukça sevimli hale getirilmişti. Belli ki çocuklar korkmasın istenmişti ama her masalın bir özü var. Kurtlarla Koşan Kadınlar (Vahşi Kadın Arketipine Dair Mit ve Öyküler) kitabını okuyan herkes bilir bunu.

ÇOCUK KİTAPLARI

Bu hafta çocuk kitapları açısından da bereketli bir hafta. Fusun Çetinel'in ilk çocuk romanı *Ayasofya Konuştu*, tarih kokan güzel bir çocuk romanı. *Günışığı Kitaplığı*'ndan çıkan kitapta kültür tarihimizin en önemli anıtlarından Ayasofya Müzesi'nin sırlarla dolu olduğunu keşfeden bir çocuğun öyküsünü anlatıyor. Ayasofya Müzesi gibi tarihin değişik dönemlerinde farklı kültürler tarafından ayakta tutulmuş bir yapıda geçen macera, çocuklara, yaşadıkları kentteki diğer kültürel değerleri de merak etme ve araştırma olanaklarını hatırlatıyor. Kurgusal ve edebi değeriyle öne çıkan kitap, Ayasofya Müzesi'ni başkahraman Veli'yle birlikte bir roman kahramanına dönüştürüyor. Anadolu

topraklarında, farklı kültür dönemlerinde inşa edilen ve günümüze gelmeyi başaran büyük yapıların iç mekânlarının insanda yarattığı gizem duygusuyla, çocukluğun sınırsız hayal gücünü birleştiren roman, sürükleyici bir macera atmosferi yaratıyor. Ailece, sınıfta, bir odada tek başına ya da Ayasofya Müzesi'nin asırlık kubbesinin altında keyifle ve merakla

okunabilecek bir roman. Yoksul bir aile ortamında büyüyen Veli, Ayasofya Müzesi'nin ayrılmaz bir parçası gibidir. Ne arkeologlar, ne turistler, ne de bekçiler onusuz bir Ayasofya düşünebilir. Hele, yapıda onarım çalışmalarına katılan Alman arkeolog Martha, küçük Veli'nin sıkı dostu olmuştur. Okulunda verilen ödevi başarıyla yapan bir öğrencinin Almanya'ya gezi kazanacağını duyan Veli, büyük hayallere dalar. Ayasofya'yla ilgili bir ödev düşünen Veli'yi nasıl bir macera beklemektedir?, sorularının yanıtını arayacak çocuklar.

Daha önce Mavi Serisi ile tanıştığımız ve sevdiğimiz Aysun Berktaş Özmen, şimdi de bahar öykülerinin yer aldığı Yeşil Seri ile karşımızda. Tavşan Roka, parlak yeşil renkleriyle suda yüzen kurbağalara hayrandır. En büyük hayali bir gün onlar gibi olabilmek, çünkü tavşan olmak çok sıkıcı... Kurbağaya Özmen Tavşan Roka, farklılıkları anlatan bir bahar öyküsü. Roka, kurbağa arkadaşlarının da yardımıyla hayalini gerçekleştirebilecek mi? Ödüllü yazar ve çizer Aysun Berktaş Özmen, suluboya resimleriyle bizlere yemyeşil bahar sahneleri sunuyor. Ayrıca kitabın sonunda yer alan "Kurbağa Şarkısı" ile çocuklar şarkılar söyleyerek bu öyküye eşlik edebilecekler. Redhouse Kidz'den çıkan serinin bir diğer kitabı da *Sen Bir Robot Değilsin*. Rakun Koko, odasını toplamalı, çimleri kesmeli ve bahçeyi sulamalı... Ama bu sıcak bahar gününde Koko sadece göle gidip yüzmek ve bütün gün tembellik etmek istiyor. Belki de bir robot yaparak bütün bu işlerden kurtulabilir. *Sen Bir Robot Değilsin*, sorumlulukları eğlenceli bir dille anlatan bir bahar öyküsü. Rakun Koko, hayalindeki gibi bir robot yapabilecek mi?

KLASİKLERİ OKUMANIN YAŞI YOK

Klasikleri okumanın yaşı yok. Bana kalırsa her on yılda bir yeniden okumalı. Çünkü on yıllık değişimimizle okuduğumuz her kitap da farklılaşıyor aslında. Biz değiştikçe okuduklarımızdan anladıklarımız da değişiyor. Okumanın ve yazmanın büyüsü de bu belki. Kırmızı Kedi Yayınevi harika bir klasik seri çıkardı bu ay. 10 kitaplık bu seride hangi eserler var dersiniz; **Aleksandr Puşkin, Fernando Pessoa, Franz Kafka, Herman Melville, Jules Verne, Paul Lafargue, Robert Louis Stevenson, Sir Arthur Conan Doyle, Stefan Zweig, Xavier De Maistre.**

Mesela Kafka'nın *Dava* kitabı aslında şu günlerin Türkiye'si gibi geldi bana, yeniden okuyunca. Bir bankada yönetici olarak çalışan ve bir pansiyon odasında yalnız yaşayan Josef K. günün birinde neden suçlandığını bilmeden sorguya çekilir, zanlıdır ama serbestçe dolaşır, işine gider, ancak kafası karışmıştır, çelişkiler içinde kalıp bocalar. Her ne kadar suçunun ne olduğunu bilmediğini, suçsuz olduğunu iddia etse de bir suçlu gibi davranır. Absürd bir adli

sistemin dolambaçlarında kaybolur.

Kafka'nın özyaşamöyküsünden doğrudan etkilenmiş yapıtlarından biri olan *Dava*, okuru bulmacalarla şaşırtır, çözümlerini ise sunmaz. Totaliter rejimlerle yönetilen devletlerdeki koşullarla olan benzerlikleri, *Dava*'nın etkinliğini ve etkileyciliğini yıllardır korumasının nedenlerinden biridir. Acımasız ve empati yoksunu bir ortamda kişinin çaresizliğini ve sonunda sisteme boyun eğişini en güzel işleyen romanlardan biridir bu küçük kitap.

KİTAP FUARI YAKLAŞTI

Malum İzmir Kitap Fuarı da yaklaşıyor. 18 Nisan-26 Nisan arasında yine dolu dolu edebiyat günleri bizi bekliyor. Her ne kadar kitap satışı için fuarların artık uygun yerler olduğunu düşünmemem de; yazarlarla tanışmak, sohbet etmek ve panellere katılmak için harika bir yer olduğu kesin. Bu nedenle en çok yazarların imza günleri takvimini takip etmeye çalışırım. İlk bilgi İletişim Yayınları'ndan geldi. Not almak da fayda var:

Gaye Boralıoğlu - 23 Nisan Perşembe, İmza 14.00-16.00

Ercan Kesal - 23 Nisan Perşembe, Söyleşi: "Peri Gazozu: Alışmaya Direnen Bir Hekimin Gözünden Türkiye Hikayeleri" 15.00-16.00

Burhan Sönmez - 18 Nisan Cumartesi, Söyleşi: "Bir Kenti Yeniden Var etmek" + İmza 15.30-16.30

Pınar Öğünç - 25 Nisan Cumartesi, Söyleşi: +İmza 16.00-17.00

Mahir Ünsal Eriş - 19 Nisan Pazar, İmza 14.00-16.00

İlhan Ertem - 25 Nisan Cumartesi İmza, İmza Salonu'nda, 14:00-16:00

Fuar başlamadan gerçekleşecek bir imza daha var. Karşıyaka Kırmızı Kedi Kitabevinde Aslı Erdoğan'ın imzası var. 12 Nisan saat 13.30'da başlayacak imzayı farklı kalemleri keşfetmek için özellikle öneriyorum. İzmir'in kültür ve sanat alanında tüm şehirlere önderlik yapması gerektiğine inanan biri olarak duyduğum her etkinlik beni heyecanlandırıyor. Fuar alanının taşınması ile boşalacak olan güzelim yeşil alanın bir Hyde Park olmaması için hiçbir engel görmüyorum. Şehrin sanat damarları oraya bağlanmalı bence. Başkanımız Aziz Kocaoğlu'nun fuar alanının kaderi için neler düşündüğünü de bu yüzden çok merak

ediyorum. **SNELMAN'IMIZ YOK**

Finlandiya, eğitim konusunda örnek gösterilen bir ülke. Kişi başına milli geliri yaklaşık 38bin dolar ile 19. Ülke olurken İngiltere, Fransa, Kore ve Japonya'nın önünde yer alıyor. Türkiye ise aynı listede 17bin dolar ile 54. Sırada yer alıyor. Finlandiya'yı özellikle bizde yapboz tahtasına dönen eğitim sisteminden sonra çokça inceledik, örnek almak istedik ama bizim istememiz değil, devlet politikasıyla değişiyor bazı şeyler.

Atatürk'ün okulların müfredatına girmesini istediği, çok severek okuduğu kitap; *Beyaz Zambaklar Ülkesinde*. Ben Çanakkale zaferimizin 100.yılı dolayısıyla okudum ve nasıl bugüne kadar bu kitabı gözden kaçırdım, diye hayıflandım.

Beyaz Zambaklar Ülkesinde, Rus yazar Grigory Petrov tarafından 1923 yılında yazılmış. Türkçeye ise 1928'de çevrilmiş. Yazarı Petrov, özellikle Fin Snelman'dan etkilenmiş ve onun Finlandiya'nın gelişimi için yaptıklarını kaleme almış. Kitabı okurken, onların yıllar önce yaşadıklarının bizim şu an yaşadığımız fark ettim ama bizim bir Snelman'ımız yok. Atatürk'ü unutturmak için yapılanlar da ortada. Kitapta değinilen önemli başlıklardan biri ana dil. Dil yaşadığı süreçte biz de bir halk olduğumuzu hissedebiliriz. Atalarımızın dili yok olursa, halk da tükenir ve yok olur, diyor Snelman. Değişim için gerekeni de şu cümle ile özetliyor; insanlar ülkelerinin geleceğine dair taşıdıkları kişisel sorumluluğun bilincine varmalı, ülkelerin kalkınması ve refaha kavuşması da mümkün olmayacaktır.

Yönetim başlığı altında okuduğum her satırın altını çizdim ama sanırım şu cümleler zihnime kazandı:

"Halk nasılsa, onu yönetenler de öyledir. Halk, içinden şimşek çıktığı bir buluttur. Her halkın içinden hem büyük şahsiyetler hem de aşağılık insanlar çıkabilmektedir. Bunlardan hangisinin iktidara geleceğini belirleyen temel etken halk kitlelerinin hakim olan ruh halidir."

Kitaba göre 'Aydın olmak', modaya uygun kıyafetler giymek veya kolalı yakalık ve modern şapka takmak demek değildir. Ne dersiniz biz bunları mı unuttuk? Aydın olmanın bir ülkeye neler katacağını düşünmeyi m bıraktık yoksa? Eğer henüz bu kitabı okumadıysanız, lütfen okuyun ve çocuklarınıza da okutun. Bataklıklar içindeki bir ülkenin nasıl bir nesilden diğerine değiştiğine tanklık edip, moral bulun.